

Pesten en geweld op school

Pesten

De rest

pest

en ik

stik

ik houd me stoer

mij krijgen ze niet klein

ik verberg de pijn

waarom pakken ze mij altijd?

thuis zeggen ze dat het slijt

ik voel me steeds alleen

en...

ik ben bang van top tot teen

PESTEN EN GEWELD OP SCHOOL

EEN BROCHURE VOOR
SCHOLIEREN EN DE LEERLINGENRAAD

2001

LANDELIJK AKTIE KOMITEE SCHOLIEREN

COLOFON

REDAKTIE Sabine Kaïm, Esther Hogendoorn, Irene ter Borg,

2E DRUK Hanna Malajuwara

MET DANK AAN Bob van der Meer, Ton Mooij en alle mensen die op het geweld en pesten op school weekend geweest zijn in september 1995.

ILLUSSTRATIES Pieter Slaman

LAY-OUT Ernst van Leeuwen

VERANT-
WOORDING Dit boekje pretendeert niet volledig te zijn. Het is een concretisering van het hoofdstuk 'persoonlijke zaken' uit de checklist om een gouden school te worden. Uitgebreide adressen lijsten zul je hier dan ook niet aantreffen. Daarvoor verwijzen we je graag naar de checklist. Dit boekje is tot stand gekomen naar aanleiding van een weekend over dit onderwerp

In dit boekje is een gedicht opgenomen, waarvan wij niet weten door wie het geschreven is. Omdat wij het zo goed vonden, hebben we toch besloten het te plaatsen.

INHOUD

WAAROM DIT BOEKJE?	7
ZEVEN MISVERSTANDEN	8
WAT IS PESTEN?	9
HOE STOP JE PESTEN?	12
WAT KAN DE LEERLINGENRAAD DOEN?	16
EEN THEMADAG	18
TOT SLOT	22

WAAROM DIT BOEKJE?

Het kan zover gaan, dat kinderen niet meer naar school willen.

Iedereen wordt wel eens geplaagd. Gewoon terug plagen, zeggen de meeste mensen dan vaak. Maar soms blijft plagen niet bij een keertje. Dan wordt het moeilijk om te weten wat je ertegen moet doen.

Een klas zwijgt een leerling dood, wacht een leerling op na school, laat hem of haar struikelen of geeft een klap. Ook kan het zover gaan dat een leerling thuis wordt opgebeld en lastig wordt gevallen. Dat noemen we pesten. In veel klassen zit wel iemand die gepest wordt. En dus zitten er ook in elke klas wel leerlingen die pesten en leerlingen die daarbij doen alsof er niets aan de hand is. Het LAKS vindt dat pesten moet stoppen.

Iedereen op school moet meewerken om ervoor te zorgen dat leerlingen niet pesten. Natuurlijk moeten ouders en leraren opletten maar ook leerlingen en leerlingenvraden kunnen een bijdrage leveren. Dit boekje is voor de leerlingenvraden en leerlingen. Het LAKS hoopt dat als iedereen zijn best doet om mee te werken, het pesten eindelijk ophoudt en iedereen zich op school prettig kan voelen.

ZEVEN MISVERSTANDEN

Als je gepest wordt, heb je geen vrienden.

1 PESTEN GAAT VANZELF OVER

Als er niet ingegrepen wordt dreigt het vaak juist erger te worden.

2 IEMAND DIE GEPEST WORDT HEEFT DAT AAN ZICHZELF TE DANKEN

Er is niet een soort gedrag dat altijd tot pesten leidt. Pesten heeft ook niet alleen met degene die gepest wordt te maken maar zeker net zoveel als met degene die pest.

3 PESTEN IS ONVERMIJDELIJK

Plagen maakt deel uit van het dagelijks leven. Pesten niet en moet worden voorkomen.

4 VAN PESTEN WORD JE HARD

Slachtoffers van pesten krijgen een steeds slechter zelfbeeld. Nog jaren later kunnen zij de negatieve gevolgen van het gepest ondervinden.

5 HET GAAT TELKENS OM ÉÉN TEGEN ÉÉN

Meestal staat het slachtoffer alleen, terwijl de pesters vaak uit een groep bestaan. Ook kiest de rest van de groep meestal stilzweigend de kant van de pester(s).

6 BIJT FLINK VAN JE AF, DAN STOPPEN ZE WEL!

De reactie van het slachtoffer op de eerste pesterijen bepaalt in grote mate of het pesten al dan niet doorgaat. Maar hoe iemand moet reageren om verdere pesterijen te voorkomen is afhankelijk van de situatie. Een pestkop heeft al snel in de gaten of iemand goed voor zichzelf kan opkomen. Bovendien geldt dat je in je eentje moeilijk tegen een groep opkunt.

7 KINDEREN MET ROOD HAAR EN EEN BRIL WORDEN GEPEST

Uiterlijke kenmerken zijn slechts een middel om te pesten en geen oorzaak.

WAT IS PESTEN?

Schelden doet wel pijn!

Vaak blijkt dat het niet duidelijk aan te geven is wat pesten nu precies is. Om duidelijk te maken waar het in dit boekje over gaat wordt in dit hoofdstuk uitgelegd wat het LAKS onder pesten verstaat.

Op de vraag wat leerlingen onder pesten verstaan krijgen we uiteenlopende antwoorden, zoals:

- VISIE LEERLING**
- Iemand pesten zodat hij pijn heeft is verkeerd
 - Ik haat pesten als het niet bij een keer blijft
 - Ik pest mijn vader ook wel eens

Je ziet dat iedereen met het woord pesten iets anders bedoelt. Ook is duidelijk dat de grens tussen plagen en pesten moeilijk te trekken is.

Pesten is volgens het LAKS gedrag dat:

- VISIE LAKS**
- erop gericht is de ander geestelijk en/of lichamelijk pijn te doen
 - herhaaldelijk voorkomt
 - bijna altijd in groepsverband gebeurt
 - bewust gericht is op een of meer personen
 - ervoor zorgt dat mensen alleen komen te staan

Kortom, pesten is gedrag dat erop gericht is een ander te kwetsen, te vernederen en buitengesloten te laten voelen.

WAAR KOMT PESTEN UIT VOORT?

**MINI
SAMENLEVING**

We kunnen de school zien als een mini samenleving. Zodra kinderen naar school gaan, leren ze in een groep te functioneren. Van leerlingen wordt dan ook verwacht dat ze zich aan de groep kunnen aanpassen. Tegelijkertijd moeten leerlingen als individu gerespecteerd worden.

STIMULANS

Belangrijk is dat leerlingen zich prettig voelen op school. Ze moeten gestimuleerd worden om hun best te doen. Uitzichtloosheid maakt leerlingen depressief en agressief. Verveling kan leiden tot pesten. Daarom is het belangrijk dat er degelijke leerlingenbegeleiding is en dat leerlingen goed geïnformeerd worden over de opleidingsmogelijkheden die bij hun passen.

SCHOOL-SYSTEEM

Het schoolsysteem moet dan ook zodanig ingericht zijn dat het goed aansluit bij de capaciteiten en interesses van de individuele leerlingen. De basisvorming, de hervorming van het VBO/MAVO en de Tweede Fase in HAVO/VWO vormen hiervoor de aanknopingspunten.

GROEPEN

WAT GEBEURT ER ALS ER IN EEN KLAS GEPEST WORDT?

Als er in een klas gepest wordt zijn er drie groepen leerlingen: zij die pesten, zij die gepest worden en zij die toekijken. Degenen die pesten vormen de dominante groep in een klas. Wanneer deze groep iemand wil pesten, wordt gewoonweg een reden bedacht om deze persoon als afwijkend van de rest van de klas aan te merken. Hiertoe kunnen ze van alles verzinnen: de kleren die iemand draagt, uiterlijke kenmerken en soms gewoon totaal onzinnige dingen zoals dat iemand vlooiën heeft. Kortom, iemand die gepest wordt heeft dat vaak niet aan zichzelf te danken. Het is de dominante groep die om *willekeurige* redenen bepaald wie afwijkt en daarom gepest wordt.

'HELPEN'

Soms proberen anderen in de klas degene die gepest wordt te "helpen". Het advies wordt gegeven om zich zodanig aan te passen dat het pesten ophoudt. Er moet geprobeerd worden om bij de dominante groep te horen. Maar zulke "oplossingen" werken vaak niet. Want nogmaals: dat iemand gepest wordt ligt niet aan die persoon. Vaak zijn andere redenen de oorzaak.

PRATEN

In de klas wordt bijna niet over pesten gepraat, ook al weten de meeste leerlingen dat er gepest wordt en ook wie er gepest wordt. Dat is als een soort geheime afspraak in de klas: er niet over praten. Ook ouders en leerkrachten praten bijna niet over pesten. Ze zijn vaak bang dat ze het pesten alleen maar erger maken door erover te praten. Niemand vindt het makkelijk om te weten dat er in een klas onrecht bestaat. Veel mensen willen dat niet onder ogen zien.

PESTKOP

Als je kijkt naar degenen die pesten, merk je vaak dat deze mensen niet lekker in hun vel zitten. Ze hebben vaak een agressief karakter en weinig controle over hun agressie. Soms ook is een pestkop zelf gepest en doet hij het nu zelf omdat hij bang is om zelf weer gepest te worden. Er moet dus ook aandacht besteed worden aan de problemen van de pester. Als zijn achterliggende problemen worden opgelost kan dat erg helpen. Het is makkelijker om te stoppen met pesten dan om te stoppen met gepest te worden.

HOE STOP JE PESTEN ?

Help, laat het alsjeblieft ophouden!

WAT KUN JE IN DE KLAS TEGEN PESTEN DOEN?

OPLOSSEN

Hoewel veel mensen pesten verkeerd vinden, zeggen ze er nooit wat van. Zo blijft pesten bestaan. Het pestprobleem kun je oplossen door ervoor te zorgen dat het bespreekbaar wordt in de klas. Duidelijk moet worden wat pesten bij iemand kan aanrichten. Als het in de klas duidelijk wordt gemaakt dat pesten niet kan en men zich vrij voelt om dat ook te zeggen ben je al een heel eind.

PESTCONTRACT

Concreet kun je bijvoorbeeld zorgen dat er in de klas een gedragscode wordt opgezet. Leerlingen maken dan, in overleg met de leerkracht, afspraken met elkaar over wat er wel en niet kan in de klas. Pesten moet niet getolereerd worden. Ook moet er in de gedragsregels worden opgenomen dat het niet erg is om aan een leraar te vertellen dat er gepest wordt. Voor elke klas moeten zulke gedragsregels worden opgesteld. Uit onderzoek blijkt dat het belangrijk is om hiermee te beginnen in de eerste schoolwerk van de brugklas; dan kunnen leerlingen en leerkrachten nog positief geformuleerde regels ontwerpen en positieve acties en regels voor controle afspreken. De eigen inbreng van leerlingen bij het opstellen van de regels is erg belangrijk. Als leerlingen zelf de regels opstellen zijn ze eerder gemotiveerd om zich eraan te houden. Bovendien kan op deze manier gestimuleerd worden dat leerlingen zich ook voor elkaar verantwoordelijk voelen.

VERTROUWENS-PERSOON

Daarnaast moet er op elke school een vertrouwenspersoon zijn. Leerlingen die problemen hebben, kunnen hier terecht. Echter, op veel scholen is de drempel voor leerlingen om naar een vertrouwenspersoon te gaan erg hoog. Daarom moet de school ervoor zorgen dat er meerdere vertrouwenspersonen op een school beschikbaar zijn. Leerlingen kunnen dan iemand kiezen die bij ze past. Belangrijk is ook dat de vertrouwenspersonen onafhankelijk zijn, dus geen leraar die de leerlingen in de les tegenkomen. Het kan bijvoorbeeld wel weer iemand van een andere afdeling zijn. Zij moeten voor leerlingen goed toegankelijk zijn met een eigen ruimte (dus geen hok op de zolder ofzo!) en met ruime openingstijden. De vertrouwenspersoon kan ook leraren en ouders helpen om problemen met pesten op te lossen. Heeft je school geen vertrouwenspersoon vraag hier dan om met de leerlingenraad of de MR.

MELDEN

Verder kun je naar een leraar of mentor of de schoolleiding gaan om te melden dat er iemand gepest wordt. Leraren (en ook ouders!) moeten mee kunnen praten over het pesten. Vaak vinden zij het moeilijk om het probleem van pesten bespreekbaar te maken. Ze denken vaak dat ze door erover te praten het pesten alleen maar erger maken.

WAT KUNNEN LERAREN DOEN?

INCIDENTEEL

Een leraar kan niet meteen het verschil zien tussen pesten en plagen. Vaak gebeurt het buiten de les of als hij net niet kijkt. De leraar ziet vaak maar vlagen. Omdat het incidenteel waargenomen wordt, beschouwd hij het als plagen in plaats van pesten. Als een leraar wel merkt dat er gepest wordt, is het pesten meestal al lang aan de gang.

SFEER

Docenten moeten erop letten dat er goed onderwijs wordt gegeven. Dit betekent dat leraren er ook voor moeten zorgen dat het onderwijs in een goede sfeer gegeven wordt. Een leraar kan, omdat hij boven het groepsmechanisme van de klas staat, voor iemand die gepest wordt een steunpunt zijn om op terug te vallen. De gedragscode kan

hierbij een houvast voor de leraar zijn omdat hierin de regels staan die de leerlingen zelf hebben opgesteld. Dit geeft de leerlingen een duidelijke eigen verantwoordelijkheid waar de leraar hen op kan wijzen.

MENTOR

Ook de taak van een mentor moet duidelijk voor de leerlingen zijn. Als de leerlingen weten waarvoor ze bij een mentor terecht kunnen kan iedere mentor maximaal functioneren. De taak van een mentor zou duidelijk leesbaar voor leerlingen moeten worden opgeschreven. Als leerlingen weten tot wie ze zich kunnen wenden zullen ze daar vaker gebruik van maken. Aangeven van problemen door leerlingen zal dan niet langer als “klikken” worden beschouwd.

WAT KAN DE SCHOOLLEIDING DOEN?

CURSUS

De schoolleiding moet zich actief inzetten voor het behouden van een goede sfeer op school. Dus moet de schoolleiding ook aandacht besteden aan het voorkomen van pesten op school. Dit kan bijvoorbeeld door het trainen van docenten in begeleiding van pestproblemen. Leraren moeten leren hoe met pesten om te gaan, bijvoorbeeld op een antipest cursus.

VOORLICHTING

Leraren moeten interesse krijgen in de situatie door te praten over het pesten, ook al is het pesten op dat moment niet aanwezig. Verder moet de schoolleiding ervoor zorgen dat er goede voorlichting over pesten wordt gegeven, aan leerlingen, leraren en ouders. Om duidelijk te maken hoe gemeen het is om te pesten kan bijvoorbeeld een video worden vertoond waarop dit duidelijk wordt gemaakt. Ook kan de school leerlingen laten praten met volwassenen die vroeger gepest zijn.

MEDEZEGGEN- SCHAPSRAAD

Ook in de Medezeggenschapsraad moet het onderwerp aangekaart worden. Immers, in de MR zitten alle groepen (leerlingen, ouders en docenten) die met pesten te maken (kunnen) hebben. Via de MR kunnen dan aan de schoolleiding ideeën worden geopperd hoe men zich met pesten kan bemoeien.

GEWELD

Soms gaat pesten zover dat er zelfs (zwaar) fysiek geweld wordt gebruikt of spullen worden gestolen of schoolmateriaal kapot wordt gemaakt. Moet de schoolleiding een leerling die geweld pleegt van school sturen? Daarmee wordt het probleem niet opgelost, alleen verschoven. Een mogelijke oplossing is eerst eens met de persoon in kwestie te gaan praten over de reden waarom hij geweld pleegt. Misschien is het een poging om aandacht te krijgen. Soms is het zo dat de geweldpleger zelf thuis problemen heeft en niet lekker in zijn vel zit. Natuurlijk moet er wel duidelijk op gewezen worden dat geweld niet acceptabel is.

WAT KAN DE LEERLINGENRAAD DOEN?

De leerlingenraad zet zich in voor de belangen van alle leerlingen.

ORGANISEREN

Door een leerlingenraad op te richten, organiseren leerlingen zich als groep om op school mee te kunnen praten over alle zaken die hen aangaan. Het LAKS vindt het belangrijk dat een leerlingenraad probeert om de belangen van alle leerlingen op school zo goed mogelijk te behartigen. Op vele manieren kun je als leerlingenraad de aandacht op het pesten vestigen. Om het probleem van pesten aan te pakken kan een leerlingenraad het volgende ondernemen.

1. PAK DE CHECKLIST OM EEN GOUDEN SCHOOL TE WORDEN

Ga alle aandachtspunten af en bekijk wat nu precies de problemen van je school zijn. Maak hiervan een analyse. Bekijk aan de hand van je analyse wat je het best tegen pesten kunt doen.

2. HOUDT EEN ENQUÊTE

Als je wilt bekijken in welke klassen pesten een groot probleem is en wat precies daarvan de oorzaken zijn kun je in aan aantal klassen een enquête houden. Achter in dit boekje staat een voorbeeld enquête die je daarvoor kunt gebruiken. Zorg dat je dit met een aantal mensen doet die ook kunnen helpen de enquête uit te werken. Overleg vooraf met de schoolleiding en de klassenleraar of en wanneer je de enquête kunt houden. Bespreek ook vooraf wat de schoolleiding met de uitslag gaat doen. Zorg ook dat de enquête en de uitslag daarvan onder de aandacht van de MR komt.

3. HOUDT EEN CAMPAGNE TEGEN PESTEN

Pesten is fout! Dit kun je de leerlingen heel direct vertellen: je zet het gewoon op een poster en hangt die overal op. Makkelijker kan het niet. Wanneer pesten in de bekendheid komt zal het zwijgen erover doorbroken worden en dat is een belangrijke stap om het pesten uit de wereld te helpen.

4. GEBRUIK DE SCHOOLKRANT

Natuurlijk bestaat er altijd de mogelijkheid om een stukje over pesten in de schoolkrant te schrijven. Ook kan de leerlingenraad de schoolkrant gebruiken om de bekendheid van de vertrouwenspersoon te vergroten.

5. ORGANISEER EEN THEMADAG

Om de aandacht op het pesten te vestigen kun je een themadag organiseren. Je kunt dat voor één of een paar klassen doen, maar je kunt het ook groter aanpakken en dan samen met ouders en leraren iets organiseren. Ook is het misschien wel mogelijk om sprekers uit te nodigen. In het volgende hoofdstuk wordt een stappenplan gegeven om zo'n dag te organiseren.

STRUCTUREEL

Samenvattend kun je het zo stellen dat er voor structurele maatregelen tegen pesten gezorgd moet worden. De leerlingenraad kan hierbij een belangrijke rol spelen. Immers, wie is er meer geschikt om aandacht voor pesten te vragen dan de vertegenwoordiging van de leerlingen zelf. De leerlingenraad kan ervoor zorgen dat het onderwerp pesten onder de aandacht van de leraren, mentoren en vertrouwenspersonen komt. Als uit een enquête blijkt dat er op school gepest wordt zullen zij ook wel geneigd zijn daar serieus op in te gaan. Als de leerlingenraad met een project tegen pesten bezig is kan aan de leraren gevraagd worden om ook in de lessen aandacht aan het onderwerp te besteden. Zorg in ieder geval dat de mogelijkheden om iets tegen pesten te doen bekend worden gemaakt op school.

EEN THEMADAG

Denk eraan hoe het slachtoffer zich voelt.

HOE ORGANISEER JE EEN THEMADAG?

Met de leerlingenraad of met gewoon een groepje leerlingen moet je als eerste de 5 W's behandelen. Deze zijn:

- Wat?
- Waarom?
- Wie?
- Wanneer?
- Waar?

WAT Bij de vraag Wat? moet er bedacht worden wat je precies wilt gaan doen. Wil je alleen met leerlingen in hun klas praten of lijkt het beter om voor een grotere groep iets te organiseren. Bedenk ook hoelang het moet gaan duren, een uurtje of een middag of een hele dag. Wil je toch een bijeenkomst voor een wat grotere groep, dan kan er overwogen worden om een spreker te vragen.

WAAROM Bij Waarom? stel je jezelf de vraag wat je precies wilt bereiken met een themadag. Wil je vooral voorlichting geven? Wil je dieper ingaan op de manier waarop je pesten kunt tegengaan? Wil je meer bekendheid geven aan het bestaan van de vertrouwenspersoon?

WIE Bij Wie? vraag je je af voor wie de themadag bestemd is. Alleen voor de jonge leerlingen of ook voor de wat oudere leerlingen. Wil je er ook ouders en leraren bij betrekken?

WANNEER Bij Wanneer? moet je ook goed bedenken hoe lang je nodig denkt te hebben om alles te organiseren. Let ook goed op zaken als proefwerkweken, tentamenperiodes, vakanties, enz.

WAAR Bij Waar? moet je er op letten dat de ruimte niet te groot of te klein is voor de verwachte groep mensen. Omdat de themadag hoogstwaarschijnlijk in de school zelf zal plaatsvinden moet er vooraf goed overlegt worden met de schoolleiding, bijvoorbeeld over het gebruik van de aula.

HOE RICHT JE EEN THEMADAG IN?

WELKOMST- WOORD

Allereerst ontvang je de mensen gezamenlijk. Bespreek vooraf wie het welkomstwoord houdt. Meestal gebeurt dit door een dagvoorzitter. Deze legt vervolgens uit aan het publiek wat het doel van de dag is en hoe de dag is ingedeeld.

VORMEN

Voor het indelen van de dag zijn verschillende vormen mogelijk. Je kunt ervoor kiezen om de dag plenair/ voor iedereen gezamenlijk te houden of je kunt het publiek verdelen in kleine groepjes. Ook kun je beide manieren combineren, eerst in groepjes en dan allen gezamenlijk, of andersom. De ervaring van het LAKS is dat je bij het onderwerp pesten en geweld niet met te grote groepen moet gaan werken, omdat mensen het dan eng vinden om over pesten te praten. In kleine groepjes is de drempel voor mensen om wat te zeggen veel lager.

WERKGROEP

Wanneer je het publiek verdeeld in kleine groepjes kan je deze een opdracht geven. De groepjes werken met elkaar aan de opdracht in een werkgroep. Hierbij moet je vooraf bedenken hoe je de groepen wilt samenstellen. Wil je allemaal verschillende mensen in een groep. Of wil je alle leerlingen in een groep, en alle leraren in een andere en alle ouders weer in een andere? Per groep moet er een voorzitter aangewezen worden. Deze moet opletten dat de opdracht van de groep binnen de gegeven tijd wordt uitgevoerd. Ook bewaart de voorzitter de orde in de groep door mensen ieder op hun beurt het woord te laten voeren zodat ze niet allemaal tegelijk door elkaar gaan praten.

AANBEVE- LINGEN

Doel van de werkgroep is vast te stellen wat mensen precies onder pesten en geweld verstaan en of ze denken dat het ook op hun school voorkomt. De deelnemers van de werkgroep bespreken met elkaar de oorzaken en vervolgens de mogelijke oplossingen. Er worden aantekening gemaakt van wat er besproken wordt en tenslotte leggen alle groepjes aan elkaar voor wat eruit de werkgroep is gekomen en wat de deelnemers ervan gevonden hebben. Uiteindelijk moet er met aanbevelingen uit de werkgroep ook echt iets gedaan worden.

PLENAIR

Als je de themadag plenair wilt houden kun je een aantal sprekers aan het woord laten, zoals de vertrouwenspersoon van de school, een ouder, een scholier, of een deskundige. Je kunt een deskundige waar-

schijnlijk het beste vinden door aan de schoolleiding te vragen of zij nog iemand weten. Natuurlijk kun je ook altijd bij het LAKS terecht voor informatie.

VRAGEN

De dagvoorzitter moet iemand zijn die makkelijk tegen een grote groep kan praten. Hij of zij stelt de sprekers aan het publiek voor, laat ze spreken en let op dat ze dit zoveel mogelijk binnen de gegeven tijd doen. Daarna krijgt het publiek de gelegenheid om vragen te stellen.

DISCUSSIE

Eventueel kan een discussie volgen. Hiervoor kunnen bepaalde stellingen gegeven worden maar het kan ook zo zijn dat er vanzelf onderwerpen naar voren komen die voor een verdere discussie over pesten en geweld gebruikt kunnen worden. Het is de taak van de dagvoorzitter om de discussie in goede orde te laten verlopen. Ook hier moet erop gelet worden dat mensen niet allemaal tegelijk door elkaar gaan praten. Tenslotte moeten er weer aanbevelingen naar voren komen waar ook echt wat mee gedaan gaat worden.

DENK OOK NOG AAN:

- Aankondiging: Vestig de aandacht op de themadag. Hang posters op en/ of ga de klassen langs. Bedenk hoe eventuele ouders en andere sprekers uitgenodigd worden. Gebruik als dat kan de schoolkrant. Afhankelijk van je publiek is een aankondiging in een buurtkrantje ook een mogelijkheid.
- Bedank de sprekers na hun verhaal en geef ze een kleine attentie.
- Spreek een goede rol en taak verdeling met elkaar af.
- Maak een programma van de dag, zet het op papier en deel dat voor aanvang uit aan de deelnemers. Denk eraan dat bij een lang programma ook een of meer pauzes moeten worden ingelast.
- Overleg goed van tevoren met de schoolleiding over de faciliteiten die je voor de dag kan gebruiken.
- Als er geld nodig is kun je proberen om sponsors te vinden of donaties te krijgen.
- Bedenk van tevoren wat er mis kan gaan met de organisatie (misschien zijn er sprekers verhinderd) en probeer daar dan een alternatief voor achter de hand te hebben.
- Check alles. Als je denk dat alles geregeld is, check nog een keer; zo voorkom je dat je voor vervelende verassingen komt te staan.

CASUSSEN

Samen kun je oplossingen bedenken.

- CASUS 1** Hans wordt op school erg gepest. Hij wordt veel geschopt en geslagen en ziet dan ook geregeld bont en blauw. De jongens uit zijn klas proberen hem bijvoorbeeld door de spijlen van het fietsenrek te duwen of hij moet ze op zijn rug naar huis brengen. Met de leerkrachten is hierover niet te praten want ze zeggen dat hij het zelf uitlokt. Het enige wat Hans echter doet is ze een duw geven als hij ze groet. Die duw wordt dan niet geaccepteerd en hij wordt vervolgens afgetuigd. Hans is hierdoor erg onzeker geworden en heeft een minderwaardigheidscomplex. Wat moeten we doen?
- CASUS 2** Er zat een grote jongen bij mij in de klas. Hij was de leider. In zijn ogen kon ik nooit iets goed doen. Een keer tilde hij mij bij mijn oren omhoog; dat deed verschrikkelijk pijn. De hele klas begon natuurlijk keihard te lachen. Mijn vriendinnen van de lagere school durfden niet meer met mij om te gaan, bang dat ze dan zelf gepakt zouden worden. Pas als ze ophielden kwam ik weer tot mezelf en bekeek dat mijn blauwe plekken. Terwijl ik keek zocht ik naar iets dat de oorzaak was. Wat is er toch mis met mij dat ze me zo pesten?
- CASUS 3** Stel, je hebt als leerlingeraad een enquête gehouden. Daaruit blijkt dat er duidelijk aan aantal klassen zijn waar pestgedrag heel erg voorkomt. Je merkt dat dit bij verscheiden docenten op school bekend was. Zij hebben echter geen vin verroerd. De staf is namelijk bang dat de school een slechte naam zou krijgen als er teveel aandacht aan geschonken zou worden. Wat doe je als leerlingeraad om deze houding te veranderen?
- CASUS 4** Pesten gaat eigenlijk vanzelf. Je doet het gewoon zonder erbij na te deken. Meestal is het wel leuk maar als het teveel gebeurd is er niets meer aan. Zoals die jongen uit onze klas: Bart. Hij is een beetje sloom en daarom is hij altijd de klos. Hij wordt uitgescholden en andere jongens wachten hem op na school. Wel drie keer in de week wordt hij geslagen. Daar doe ik niet aan mee. Zelf vind ik het ook niet leuk als dat gebeurt. Ze pakken mij ook wel eens. Ze beginnen dan te schoppen en te slaan. Maar ik sla dan terug hoor! Wegrennen doe ik niet. Dan komen ze achter je aan. *(Melanie)*
Waarom denk je dat Melanie meedoet aan het pesten terwijl ze zelf ook gepest wordt?

TOT SLOT

Ik help degene die gepest wordt.

Het LAKS vindt dat pesten moet stoppen. Iedereen op school moet meewerken om ervoor te zorgen dat leerlingen niet pesten. Natuurlijk moeten ouders en leraren opletten maar ook leerlingen en leerlingenraden kunnen een bijdrage leveren. Het LAKS hoopt dat als iedereen zijn best doet om mee te werken, het pesten eindelijk ophoudt en iedereen zich op school prettig kan voelen.

Met vragen kun je altijd terecht bij het LAKS informatiecentrum, tel: 020 6381792.

Meer informatie over pesten vind je op het internet via www.pesten.net en www.posicom.nl.

Ook kun je contact op nemen met de onderwijstelefoon: 0800-1608, maandag t/m vrijdag van 12.00 tot 17.00. (gratis)

ENQUÊTE

Met vragen kom je verder.

01 HOE OUD BEN JE?

... jaar

02 IN WELKE KLAS ZIT JE EN OP WELK SCHOOLTYPE?

Klas:

schooltype:

03 BEN JE WEL EENS GEPEST?

- 1 nooit
- 2 soms
- 3 vaak

04 WAARUIT BESTAAT DAT PESTEN

- 1 schelden
- 2 lichamelijk aanpakken
- 3 dingen laten verdwijnen, verstoppen, afpakken, e.d.
- 4 bang maken

05 WORD JE OP DIT MOMENT GEPEST?

- 1 nee
- 2 ja, door een persoon
- 3 ja, door een groepje uit mijn klas
- 4 ja, door mensen buiten mijn klas, uit de onderbouw
- 5 ja, door mensen buiten mijn klas, uit de bovenbouw

06 WAAR GEBEURT DAT PESTEN?

- 1 in de klas
- 2 in de hal of de rest van het schoolgebouw
- 3 op het schoolterrein
- 4 buiten het schoolterrein, na schooltijd

07 WELK VAN DE VOLGENDE SITUATIES GELDT VOOR JOU?

- 1 ik ben nog nooit zelf gepest
- 2 ik pest en ben ook gepest
- 3 ik wordt gepest en heb gepest
- 4 ik wordt gepest en heb nooit gepest
- 5 ik pest niet en wordt niet gepest

08 OVER PESTEN DENK IK HET VOLGENDE:

- 1 het kan nooit bestreden worden
- 2 het is overal waar mensen samenwerken
- 3 als je je ertegen verzet kan het veranderen

09 ALS IK IEMAND PEST KOMT DAT DOOR:

- 1 zijn/haar uiterlijk
- 2 zijn/haar manier van praten
- 3 zijn/haar gedrag
- 4 zijn/haar totale manier van doen

10 ALS IK PEST:

- 1 doe ik dat geheel vanuit mezelf
- 2 doe ik dat als ik andere mee kan krijgen
- 3 doe ik dat als anderen er eerst mee begonnen zijn
- 4 doe ik mee omdat ik bang ben dat ze anders mij pakken

11 ALS IK BIJ HET PESTEN NIET ALS EERSTE BEGIN

- 1 doe ik mee, omdat ik bang ben dat ze anders mij pakken
- 2 doe ik mee, omdat ik bang ben
- 3 doe ik mee om mijn positie in de klas niet te verliezen
- 4 doe ik mee, omdat ik opgestoot wordt door anderen

12 HOE REAGEER JE ALS ZE JOU PESTEN?

- 1 ik probeer weg te komen
- 2 ik wort bang en onzeker
- 3 ik probeer de grootste pester te pakken te nemen
- 4 ik probeer niets te laten merken

13 ALS JE GEPEST WORDT VERTEL JE DAT AAN:

- 1 niemand
- 2 je dagboek
- 3 je ouders
- 4 vriendjes
- 5 de klassenleraar
- 6 een vertrouwde leraar
- 7 de vertrouwenspersoon op school
- 8 de jeugdarts
- 9 de kindertelefoon
- 10 anders, namelijk

14 PESTEN KAN BETER IN DE HAND GEHOUDEN WORDEN DOOR:

- 1 het straffen van pesters
- 2 te praten met pesters
- 3 te praten met meelopers
- 4 er in de klas openlijk over te praten
- 5 maatregelen te nemen tegen pesters in de klas
- 6 gepeste leerlingen over te plaatsen

PESTEN EN GEWELD OP SCHOOL

